

Основними завданнями Управління Держпраці є: реалізація державної політики у сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами, здійснення державного гірничого нагляду, а також з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування в частині призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб; здійснення комплексного управління охороною праці та промисловою безпекою на обласному рівні; здійснення державного регулювання і контролю у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки; організація та здійснення державного нагляду (контролю) у сфері функціонування ринку природного газу в частині підтримання належного технічного стану систем, вузлів і приладів обліку природного газу на об'єктах його видобутку та забезпечення безпечної і надійної експлуатації об'єктів Єдиної газотранспортної системи.

Також, Управління Держпраці, відповідно до покладених на нього завдань, проводить розслідування та веде облік аварій і нещасних випадків, які підлягають спеціальному розслідуванню, аналізує їх причини, готує пропозиції щодо запобігання таким аваріям і випадкам, так Управлінням Держпраці за 2019 рік було зафіксовано випадки травматизму на підприємствах, установах, організаціях різних галузей, де було травмована 171 особа (у 2018 році 156 осіб), в тому числі зі смертельними наслідками 12 осіб (у 2018 році 19 осіб). Найбільш травмонезбезпечними галузями в області є: соціально-культурна сфера та торгівля – 38 випадків, з яких 3 із смертельним наслідком; газонафтовидобувна промисловість – 15 випадків, з яких 2 із смертельним наслідком; будівництво та промисловість будматеріалів - 10 випадків, з яких 1 із смертельним наслідком; машинобудування – 6 випадків та сільське господарство – 6 випадків.

Разом з тим, Управлінням Держпраці у 2019 рік було проведено 894 заходи державного нагляду (контролю) щодо суб'єктів господарювання, під час яких було виявлено 12050 порушень та накладено 858 адміністративних санкцій.

Управління Держпраці постійно співпрацює із суб'єктами господарювання у напрямку створення здорових та безпечних умов праці і попередження (профілактики) виробничого травматизму. Адже забезпечення конституційного права громадян на гідні, здорові і безпечні умови праці сьогодні надзвичайно актуальне.

СТАН ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ НА ПОЛТАВЩИНІ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ЗА 2019 РІК

*Щербак О. В.
м. Полтава*

Одним із принципів, за яким здійснюється загальнообов'язкове державне соціальне страхування, є принцип економічної зацікавленості суб'єктів страхування у поліпшенні умов і безпеки праці.

Реалізуючи державну політику у сферах соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, Фонд соціального страхування України на всіх рівнях суспільно-економічного життя країни намагається співпрацювати з роботодавцями та застрахованими особами (працюючими громадянами). Адже саме від успішної взаємодії сторін залежить результативність кожного розпочатого проекту.

Відповідно до ст. 51 Закону України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” від 23.09.1999 № 1105 (зі змінами та доповненнями) виконання статутних функцій та обов’язків Фонду щодо запобігання нещасним випадкам покладається на страхових експертів з охорони праці. Основними завданнями служби страхових експертів є проведення профілактичних заходів, спрямованих на усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів, запобігання нещасним випадкам на виробництві, професійним захворюванням та іншим випадкам загрози здоров’ю працівників, викликаним умовами праці.

За 2019 рік до десяти відділень управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України у Полтавській області (далі – відділення) надійшло 234 повідомлення про нещасні випадки на виробництві та професійні захворювання, у яких постраждало 236 осіб, у т.ч. 46 осіб отримали смертельні травми.

Страхові експерти з охорони праці відділень взяли участь у роботі комісій з розслідування 4 групових нещасних випадків, 20 нещасних випадків зі смертельним наслідком, 35 випадків смерті на виробництві, 4 професійних захворювань, 1 гострого професійного захворювання (отруєння), 202 нещасних випадків з тимчасовою втратою працездатності.

Аналіз стану загального виробничого травматизму показав, що в області спостерігається тенденція щодо збільшення кількості травмованих осіб.

Так, за 2019 рік кількість випадків виробничого травматизму в порівнянні з 2018 роком збільшилася на 7 страхових випадків (з 167 до 174), збільшилася і кількість потерпілих осіб з 170 до 177.

18 осіб отримали смертельні травми.

Зареєстровано 4 випадки професійних захворювань.

Нещасні випадки із смертельним наслідком сталися на підприємствах: Новосанжарського, Шишацького, Гадяцького, Пирятинського, Полтавського районів по 1 випадку, м. Горішні Плавні – 2 випадки, м. Кременчука – 4 випадки та м. Полтава – 7 випадків.

Підприємства та організації Великобагачанського, Козельщинського, Котелевського, Кременчуцького та Гребінківського районів спрацювали без нещасних випадків на виробництві.

Аналіз нещасних випадків на підприємствах області є одним з основних і необхідних шляхів розробки механізмів профілактики та запобігання травматизму. Адже нещасний випадок на виробництві, особливо летальний, слід розглядати як сигнал про незадовільний стан профілактичної роботи щодо запобігання травматизму.

Розвиток ринкових відносин, впровадження в різні галузі економіки нових технологій одночасно з використанням фізично і морально застарілих технологічних процесів та виробничого обладнання, що є джерелом підвищеної небезпеки, зумовлює необхідність реформування самого підходу до безпеки праці.

Діюча система управління охороною праці на всіх рівнях підприємств сформована за принципом «коригувальних дій», тобто реагування на небезпечні випадки та ситуації, а не за принципом «запобіжних дій», тобто профілактики небезпечних випадків та ситуацій, що унеможливує визначення пріоритетності профілактичних заходів з безпеки та гігієни праці на кожному з етапів діяльності підприємства.

Такий підхід не сприяє створенню належних, безпечних і здорових умов праці. За таких умов підприємствам, особливо мікро- та малим, складно швидко адаптуватися до сучасних технологій, змін на ринку товарів і послуг.

Традиційно травмонезбезпечними залишаються галузі переробної промисловості, сільського господарства, транспорту, складське господарство, поштова та кур’єрська діяльність, складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту 15, (34;

15; 10,3 та 10% відповідно від загальної кількості випадків травмування працівників).

У структурі причин загального виробничого травматизму переважають організаційні причини, які складають 76%; 10% страхових нещасних випадків сталися через технічні причини, 14% – через психофізіологічні причини.

Серед основних організаційних причин нещасних випадків переважають: порушення трудової та виробничої дисципліни, порушення вимог безпеки під час експлуатації транспорту загального користування, недоліки під час навчання безпечному виконанню робіт, порушення технологічного процесу. Нещасні випадки трапляються через технічні причини. Насамперед, це незадовільний технічний стан транспортних засобів, засобів виробництва, конструктивні недоліки, недостатня надійність засобів виробництва, недосконалість технологічного процесу, його невідповідність вимогам безпеки.

Серед психофізіологічних причин випадків травмувань переважають: травмування внаслідок протиправних дій інших осіб та незадовільні фізичні дані або стан здоров'я.

За звітний період страховими експертами з охорони праці відділень складено 17 протоколів про адміністративні правопорушення за порушення законодавства про соціальне страхування.

Аналіз показників роботи страхових експертів з охорони праці за 2019 рік щодо реалізації статутних функцій та обов'язків Фонду в частині профілактики нещасних випадків показав, що проведення перевірок стану умов і безпеки праці є законодавчо визначеним інструментом впливу на роботодавця з метою проведення профілактичної роботи, спрямованої на усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів, запобігання нещасним випадкам на виробництві.

Упродовж 2019 року страхові експерти з охорони праці здійснили 147 планових перевірок підприємств щодо стану профілактичної роботи зі створення здорових та безпечних умов праці. Виконання планового показника, встановленого виконавчою дирекцією Фонду соціального страхування України, становить 100%.

Збільшено кількість позапланових перевірок, які проводяться у разі настання нещасного випадку або з метою перевірки виконання виданого подання роботодавцю.

Під час перевірок виявлено 1883 порушення законодавства про охорону праці. Внесено 210 подань роботодавцям про порушення законодавства про охорону праці та отримано 196 відповідей на видані подання (станом на 31.12.2019 на 14 подань термін надання відповіді не настав).

Вимоги щодо дотримання законодавства з охорони праці є обов'язковими для роботодавця.

За 12 місяців 2019 року страховими експертами з охорони праці проведені наступні заходи, спрямовані на профілактику нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань:

- надано 731 консультацію страхувальникам щодо створення ними безпечних та нешкідливих умов праці;
- прийнято участь у роботі 43 комісій з питань охорони праці та 504 комісій з перевірки знань з питань охорони праці;
- на 76 підприємствах прийнято участь у розробці профілактичних заходів та механізмів їх реалізації;
- на 86 підприємствах взято участь у розробці нормативних документів про охорону праці, що діють на підприємстві;
- розповсюджено в електронному вигляді та на паперових носіях 2905 примірників нормативно-правових актів з охорони праці та соціального страхування, пам'яток, буклетів, іншої спеціальної літератури;
- у засобах масової інформації опубліковано 162 статті з питань охорони праці

та соціального захисту працюючих, здійснено 32 виступи на радіо та телебаченні.

З метою надання роботодавцям постійної допомоги у вирішенні питання збереження здоров'я та забезпечення безпеки праці взято участь в організації та проведенні 35 семінарів, 122 нарад, 9 засідань «круглого столу», 8 конкурсів та 132 інших профілактичних заходах.

Проведені заходи є одним із дієвих механізмів спілкування з роботодавцями, роз'яснення їм положень законодавчих та нормативних актів, вирішення конкретних питань, щодо виникають у процесі виробничої діяльності.

АКТУАЛЬНІСТЬ ПОСИЛЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ТЕХНОГЕННУ БЕЗПЕКУ В УКРАЇНІ

*Гаврилова К. Ю.
м. Херсон*

В Україні складається ситуація, коли час від часу виникають різні за характером надзвичайні ситуації техногенного, природного походження, які належать до чинників, що дестабілізують внутрішню безпеку держави. Створюються передумови до виникнення реальних загроз для життя людей, екологічного стану держави у зв'язку з порушенням правил техногенної безпеки.

Прикладом масштабної техногенної катастрофи є пожежа на нафтобазі біля села Крячки Васильківського району Київської області, яка почалась 8 червня 2015 року. Перебіг подій почався із загорання резервуару з паливом обсягом 800м². Проводилось тимчасове відселення людей, які проживали поблизу техногенної катастрофи.

Законодавець визначає поняття катастрофи, як велику за масштабами аварію чи іншу подію, що призводить до тяжких наслідків.

Проаналізувавши відповідну літературу, автор дійшов висновку, що в юридичній науці не існувало і не існує чіткого, узагальненого термінологічного поняття порушення правил техногенної безпеки, за які настає кримінальна відповідальність і така ситуація потребує виправлення.

Для обґрунтування важливості внесення змін до Кримінального кодексу України, необхідно чітко визначити, що таке техногенна безпека та правила, якими вона регламентується. Відповідно норм чинного законодавства техногенна безпека – відсутність ризику виникнення аварій та/або катастроф на потенційно небезпечних об'єктах, а також у суб'єктів господарювання, що можуть створити реальну загрозу їх виникнення [1].

Враховуючи постійну небезпеку для життя і здоров'я людей, загрозу забруднення екології, у наслідок техногенної катастрофи, необхідно посилити відповідальність за порушення правил техногенної безпеки.

Але на даний час прямої норми кримінального законодавства про відповідальність за порушення правил техногенної безпеки не має.

Виникає необхідність у дослідженні питання щодо вчинення злочинів, які фактично пов'язані із порушенням правил техногенної безпеки, висвітленні питань щодо запобігання таким злочинам та впровадження результатів наукового дослідження шляхом включення в чинний Кримінальний кодекс України норми про кримінальну відповідальність за порушення правил техногенної безпеки.

Сукупність об'єктивних і суб'єктивних ознак злочину про порушення правил техногенної безпеки необхідно сформулювати таким чином, щоб виключити можливість розширеного тлумачення і охоплення даним поняттям діянь, що відрізняються по своїй суті від порушення правил техногенної безпеки.